

langens die de oude goden omvergeworpen hebben. Nog slechts kwaadwillige afgoden schenen zij hun geworden. Het menschdom zoekt nieuwe goden; lichamen en geesten snakken naar nieuw voedsel. De mensch weet dat hij niets verwezenlijken zal dan hetgeen hij zichzelf voor oogen gesteld heeft en gezien als een onvermurwbare noodzaak. De groote collectieve scheppingen geschieden alleen door het tumult heen der meest verbitterde verwoestingen. Men weet ook wel, dat niets ooit geheel en al sterft: eenmaal het doel bereikt zal het nog tijd genoeg zijn om hulde te brengen aan hen die het effect der eerste gebaren berekenden.

Hier voegt het ons een oogenblik stil te zijn en na te denken. Elk leven dat zich tracht te bevestigen begint met ondank. Maar ook dit is waar: ontsteld van verwondering beleven wij het ongehoorde feit, dat belangrijke figuren als die van Auguste Perret en Le Corbusier, ware voorgangers in de fransche architectuur van onze dagen, vergeten schijnen en verworpen, althans van deze tentoonstelling geweerd.

Zoozeer wordt de menschenwereld opgezweept door haar ontzettende krachtsinspanning; de deining der nieuwe bestemmingen draagt en tourmenteert haar tegelijk; en de individueele geesten, buiten zichzelf gebracht door de wonderbaarlijke grootschheid dezer baring, uiten zich met een zelfde frénésie in de meest tegenstrijdige bevestigingen.

Ziedaar, zooals ik het zie, het beeld dat opgeroepen wordt door deze tentoonstelling van 1937. En het is op het gebied der artistieke productie, dat de behoefte aan vernieuwing zich met de meeste scherpte doet gevoelen; intuïtief en vol vuur bij het zoeken naar nieuwe vormen hebben de kunstenaars oprijzende krachten ontdekt en de fatale noodwendigheid van een nieuwe aesthetiek, die in overeenstemming is met de nieuwe tijden. Aan den franschen kant inzonderheid merkwaardige en soms machtige interpretaties, die zich echter bepalen tot het bestreven van linéaire syntheses; dat zijn abstracte geometrische harmonieën, kunstig gekleurd en in essentie decoratief. Wil men een sterk werk, dan is het niet voldoende het te construeeren naar aangenomen beginselen; noodig is dat men de gedachte van den artiest er in voelt en zijn beheersching van de stof. 't Is waar dat de tegenwoordige samenleving zich heel wel vergenoegt met voorstellingen, zonder liefde aanschouwd. Noemen wij als toevallig zich op onze wandeling aanbiedend voorbeeld den fieren en gedurfd Eiffeltoren, nog altijd jong, een van de waarachtigste der daadwerkelijkheden op deze tentoonstelling.

Het „paleis” van de publiciteit daaronder is logisch en harmonisch. Zijn gevel, het openbare uitsprekend, metalen cellen, steunend op een constructie van uit-elkaar-te-nemen-buizen, is sober, maar herinnert eenigszins aan het gevel-zonnescherm, geprojecteerd voor het gebouw van Algerië door Le Corbusier.

In de verschillende prestaties, op deze tentoonstelling, van Rob. Mallet